

Konkurranseloven kapittel 7: **Sanksjoner**

Oppdatert 15. april 2010

Ved brudd på konkurranseloven kan både sivil- og strafferettslige sanksjoner anvendes. Etter konkurranseloven § 29 kan Konkurransetilsynet ilegge overtredelsesgebyr for en rekke overtredelser av loven. I tillegg er enkelte overtredelser av konkurranseloven straffbare etter § 30. Foretak som bistår konkurransemyndighetene med oppklaringen av egen eller andres overtredelse kan på nærmere vilkår gis reduksjon eller bortfall av overtredelsesgebyr eller bøter etter § 31 (lempning).

Overtredelsesgebyr

Ved forsettlig eller uaktsomme overtredelser av konkurranselovens forbud og påbud og vedtak truffet i medhold av loven, kan Konkurransetilsynet ilegge overtredelsesgebyr etter konkurranseloven § 29. Også medvirkning til slike overtredelser rammes. Overtredelsesgebyr er en sivilrettslig sanksjon, og kan bare ilegges foretak.

Ved fastsettelsen av gebyrets størrelse skal det særlig legges vekt på foretakets omsetning og overtredelsens grovhet og varighet. Nærmere regler om utmåling av overtredelsesgebyr er fastsatt i [forskrift om utmåling og lempning av overtredelsesgebyr](#).

Det er i konkurranselovens forarbeider forutsatt at reglene for utmåling av bøter etter konkurranseloven § 29 så langt det er mulig bør harmoniseres med reglene i EU/EØS. Dette innebærer blant annet at den øvre grensen for overtredelsesgebyrets størrelse normalt er 10 prosent av foretakenes årlige omsetning. EFTAs overvåkningsorgans [retningslinjer om beregning av bøter](#) for overtredelser av EØS-avtalen artikkel 53 og 54 kan således gi nærmere veiledning for utmåling av overtredelsesgebyr etter konkurranseloven § 29.

Konkurransetilsynets vedtak om overtredelsesgebyr kan ikke påklages til overordnet departement. Av konkurranseloven § 29 fremgår det at foretak som er ilagt overtredelsesgebyr kan bringe saken inn for domstolene, og at domstolene kan prøve alle sider av saken.

Straff

Etter konkurranseloven § 30 kan forsettlig eller grovt uaktsomme overtredelser av konkurranselovens forbud, påbud og vedtak truffet i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år. Medvirkning til slike overtredelser straffes på samme måte.

Dette gjelder imidlertid ikke for overtredelser av forbudet mot utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling i § 11. Sanksjonering av overtredelser av § 11 må derfor skje ved ileggelse av overtredelsesgebyr etter § 29.

Ved særlig alvorlige overtredelser av forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i konkurranseloven § 10, kan fengsel inntil 6 år anvendes.

Bøtestraff kan ilegges både personer og foretak, men likevel slik at et foretak som utgangspunkt ikke kan ilegges både bøter og overtredelsesgebyr for samme forhold. I saker hvor det er aktuelt å benytte straff som sanksjon er Konkurransetilsynets rolle å etterforske og anmelde overtredelser til påtalemyndigheten.

Tvangsmulkt

For å sikre overholdelse av enkeltvedtak gitt i medhold av konkurranseloven og pålegg om å gi opplysninger etter § 24, kan Konkurransetilsynet etter § 28 ilegge tvangsmulkt som løper inntil forholdet er rettet.

Lempning

Etter konkurranseloven § 31 kan foretak som bistår konkurransemyndighetene med oppklaring av egen eller andres overtredelse av konkurranseloven § 10 gis lempning. Med lempning menes hel eller delvis nedsettelse av bøter eller overtredelsesgebyr. Formålet med lempningsadgangen er særlig å gi deltakere i ulovlige samarbeid insentiver til å bryte ut av samarbeidet, og bidra til Konkurransetilsynets arbeid med å avsløre alvorlige brudd på konkurranseloven.

Nærmere regler om lempning av overtredelsesgebyr er fastsatt i [forskrift om utmåling og lempning av overtredelsesgebyr](#). Det forutsettes i lovens forarbeider at det ved utarbeidelsen av regler i forskrift om lempning skal ses hen til tilsvarende lempningsregler i EU/EØS. Europakommisjonens [kunngjøring om fritak for og nedsettelse av bøter i kartellsaker](#) vil således kunne gi veiledning for lempning etter konkurranseloven § 31.

Se eget [temaark](#) for mer informasjon om Konkurransetilsynets lempningsprogram.